

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **S. P.**, bývajúceho v S., proti žalovaným **1/ M. L. ml.**, bývajúcemu v M., **2/ M. L. st.**, bývajúcemu v M., zastúpeným Mgr. J. A., advokátkou v M., **o zaplatenie 552,87 eur (16 656,50 Sk) s príslušenstvom**, ktorá vec je vedená na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. NM – 14 C 272/2001, o dovolaní žalovaných 1/, 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo 4. januára 2007, sp. zn. 19 Co 376/2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo 4. januára 2007 sp. zn. 19 Co 376/2006, **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trenčín rozsudkom zo dňa 13. septembra 2006, č.k. NM – 14 C 272/2001 -40 zaviazal žalovaného 1/ zaplatiť žalobcovi 8 310,50 Sk s 13 % úrokom z omeškania od 22. marca 2003 do zaplatenia a trovy konania 1 073,70 Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku návrh voči žalovanému 1/ zamietol. Návrh voči žalovanému 2/ v plnom rozsahu zamietol. Žalovanému 2/ náhradu trov konania nepriznal. Mal preukázané, že žalovaný 1/ spôsobil škodu niekoľkými údermi železnou tyčou do strechy a predného skla na motorovom vozidle žalobcu v celkovej výške 8 310,44 Sk, okrem iného bol za tento skutok rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, č.k. 1 T/166/1999 zo dňa 19. augusta 2002 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne, č.k. 3T/78/1999 zo dňa 17. novembra 2005 odsúdený za spáchanie trestného činu poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1 Trestného zákona. Toto konanie bolo spôsobené porušením právnej povinnosti, a teda podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, boli splnené všetky predpoklady jeho zodpovednosti za vzniknutú škodu.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie oboch žalovaných uznesením zo 4. januára 2007, sp. zn. 19 Co 376/2006 ich opravný prostriedok ako oneskorene podaný podľa § 218 ods. 1 písm.a/ O.s.p. odmietol. Súčasne rozhodol, že žalobcovi nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania. Z obsahu spisu mal za preukázané, že rozsudok súdu prvého stupňa bol doručovaný žalovaným 1/, 2/ do vlastných rúk prostredníctvom pošty. Žalovanému 1/ ako aj žalovanému 2/, bol neúspešne doručovaný dňa 31. októbra 2006 s oznámením o opakovanom doručení a opakovane dňa 2. novembra 2006, ktorým dňom bol uložený i na pošte. Tretím dňom doručenia bol preto podľa § 47 ods. 2 O.s.p., deň 6. novembra 2006 a posledným dňom pätnásťdňovej zákonnej lehoty na podanie odvolania bol deň 21. novembra 2006 (utorok). Žalovaní 1/, 2/ podali odvolanie na pošte až dňa 27. novembra 2006 (č.l. 45 spisu), preto ho podali oneskorene, to znamená po lehote, ktorá je stanovená v § 204 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 1/, 2/. Navrhli napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie. Jeho prípustnosť vyvodzovali z toho, že rozhodnutie, proti ktorému smeruje, bolo vydané v konaní postihnutom vadou uvedenou v § 237 písm.f/ O.s.p. Odvolací súd im odňal možnosť konať pred súdom tým, že včas podané odvolanie odmietol podľa § 218 ods. 1 písm.a/ O.s.p. Uviedli, že odvolací súd otázku právnej úpravy doručovania vyložil jednoznačne v ich neprospech, napriek tomu, že žalovaný 1/ sa riadil lehotami, ktoré mu boli oznámené poštou.

Žalobca sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), postupujúc podľa predpisov účinných od 15. októbra 2008 (prechodné ustanovenie § 372p ods. 1 O.s.p. k úpravám účinným od 15. októbra 2008 na základe zákona č. 384/2008 Z.z.), po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či ich opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré týmto opravným prostriedkom možno napadnúť.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm.a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu

dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm.b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia a c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením odmietol odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa ako oneskorene podané.

So zreteľom na obsah dovolania, a osobitne na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu vyplývajúcu z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a ak g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Ustanovenie § 237 O.s.p. pritom nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým dovolanie inak nie je procesne prípustné. Pre posúdenie existencie procesnej vady v zmysle uvedeného ustanovenia nie je významný subjektívny názor účastníka o tom, že v konaní došlo k niektorej z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté vadou podľa § 237 písm.f/ O.s.p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle predmetného ustanovenia treba rozumieť taký vadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť pred súdom konať (a zakladajúci prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia) treba považovať aj odmietnutie odvolania podľa § 218 ods. 1 písm.a/ O.s.p. v prípade, že podmienky preň neboli splnené, pretože odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote.

Právna úprava doručovania v občianskom súdnom konaní plní veľmi významnú funkciu. Súd totiž môže konať a rozhodovať len vtedy, ak má riadne preukázané, že účastníci dostali všetky písomnosti, prijatie a znalosť ktorých je predpokladom ďalšieho postupu v konaní, použitia opravného prostriedku, prostriedkov procesnej obrany a ochrany a ďalších úkonov, ktoré je prípustné urobiť len v zákonom alebo súdom ustanovenej lehote. Obzvlášť doručovanie súdnych rozhodnutí vo veci samej je nevyhnutným predpokladom právoplatného skončenia veci, prípadne i vykonateľnosti súdneho rozhodnutia (ak je rozhodnutie vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť). Doručovanie ovplyvňuje skúmanie procesných podmienok základného konania, odvolacieho konania, ako aj konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch. Právna úprava doručovania preto plne rešpektuje záujmy účastníkov konania a nevyhnutnosť ich úplného a účinného informovania prostredníctvom tohto procesnoprávneho úkonu. Ak nebola písomnosť doručená správne, podľa predpisov upravujúcich tento úkon, má to priamo za následok vadnosť, nezákonnosť doručenia, s ktorou vadou sú spojené závažné procesnoprávne účinky; ak došlo k vadnému doručeniu rozhodnutia alebo ho súd vôbec opomenul doručiť, nemôže rozhodnutie nadobudnúť právoplatnosť.

Podľa § 47 ods. 2 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení; ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom

upovedomí; ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Pre vznik fikcie doručenia zakotvanej v citovanom ustanovení ("... považuje sa posledný deň lehoty za deň doručenia ...") je predpísané súčasné splnenie nasledovných podmienok : a/ možnosť náhradného doručenia nie je zákonom vylúčená (vid' napr. § 114 ods. 4 O.s.p.), b/ adresát písomnosti nebol pri doručovaní zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržoval, c/ doručovateľ nezastihnutého adresáta vhodným spôsobom upovedomil, kedy príde písomnosť doručiť znova (s uvedením dňa a hodiny), d/ druhý pokus o doručenie zostal taktiež bezvýsledný, e/ adresát písomnosti bol vhodným spôsobom upovedomený o uložení písomnosti na pošte alebo orgáne obce, f/ adresát si zásielku do 3 dní od upovedomenia nevyzdvihol.

Miesto, deň a spôsob doručenia zásielky sa preukazuje doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielajúcejmu súdu. Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., osvedčuje pravdivosť toho, čo je v nej uvedené, ak nie je preukázaný opak. Doručenka vrátená súdu osvedčuje súdu vykonanie doručenia a čas doručenia, kým nie je preukázaný opak (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20.7.1992 sp. zn. 1 Cdo 37/92). Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručenke uvedené. Pokiaľ doručenka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka, ktorému bolo doručované poštou, navrhnúť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval z dôvodu, že účastník konania nemá povinnosť preukazovať opak toho, čo nie je osvedčené. Preto záver súdu o účinnom náhradnom doručení bude možný len vtedy, ak bude zistené, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržoval.

Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie vychádza z toho, že adresát sa v čase doručenia (v určitý konkrétny deň) fakticky zdržiava v mieste doručenia a má z tohto dôvodu možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať alebo vyzdvihnúť. Gramatický výklad slov „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“ nemôže byť iný len ten, že zákon vyžaduje a predpokladá, že adresát sa v dobe doručovania v mieste

doručenia skutočne zdržuje a že len nebol zastihnutý tam, kde má doručovateľ písomnosť doručiť. Obsah slov „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“ je teda vecou konkrétneho prípadu.

Dovolací súd požiadal o doplnenie dokazovania o priebehu doručovania predmetnej listovej zásielky, obsahujúcej rozsudok súdu prvého stupňa, k okolnostiam, ktoré uviedli žalovaní 1/, 2/, a dospel k záveru, že konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu sú postihnuté vadou podľa § 237 písm.f/ O.s.p.

Ako vyplynulo po doplnení dokazovania oznámením P. M. (č.l. 71 spisu), zásielky obom žalovaným boli doručované zákonným spôsobom, po uložení zásielok na pošte dňa 2. novembra 2006, bola zásielka č. R X. vrátená súdu dňa 21. novembra 2006 ako neprevzatá v odbernej lehote, zásielku č. R X. si dňa 18. novembra 2006 prevzal adresát. Z výpovedí žalovaných 1/, 2/ pred súdom prvého stupňa vyplynulo, že žalovaný 1/ denne chodí do práce, inak sa zdržuje na adrese S., žalovaný 2/ uviedol, že sa na tejto adrese zdržuje už od roku 1940, oznamoval to i pošte. Na adrese M. nebývajú, len žalovaný 1/ do tohto bytu chodieval, ale chodí do práce, a ak má v schránke oznam o uložení zásielky, túto vždy vyzdvihne a oznámi to i žalovanému 2/.

Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte pre záver o nesplnení podmienok konania nepostačuje iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností. V prípade, ak všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (tak napr. III. ÚS 331/04 a III. ÚS 249/08).

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že nebolo mimo rozumných pochybností preukázané, že sa žalovaní 1/, 2/, ktorým bol doručovaný odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa na adresu M., zdržiavali v čase doručenia rozhodnutia súdu prvého stupňa v mieste doručenia. Preto ak odvolací súd ako oneskorene podané odmietol ich odvolanie, odňal im svojim konaním a rozhodnutím právo, aby na základe ich včas podaného odvolania bolo nimi napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmané odvolacím súdom (porovnaj R 23/1994).

Žalovaní 1/, 2/ teda dôvodne vytýkajú, že konanie a z neho pochádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu má vadu podľa § 237 písm.f/ O.s.p.

So zreteľom na vadu, ktorá napĺňa skutkovú podstatu ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p., dovolanie žalovaných 1/, 2/ je prípustné a zároveň je tiež dôvodné. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, veta za bodkočiarkou a ods. 2 prvá veta O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 15. decembra 2009

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová